

Корнійчук Я. А., вчитель (Онацьківецька ЗОШ І-ІІІ ст.)

ЗНАЧЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ЯРОСЛАВА МУДРОГО

Багато вчених стверджують, що за часів правління Ярослава Київська Русь зазнала великого розвитку, але в чому саме полягає його вплив інформації не так то й багато. Тому варто детально розглянути його державотворчу діяльність.

Про події, що відбувалися в Київській Русі в період IX-XI ст. достовірних відомостей мало, а значення цих подій досить важливе, адже в цей період Київська Русь набула великого державного розвитку, що вплинуло на становище і подальшу долю інших держав, які вийшли з Київської Русі. Основними джерелами, якими користуються для вивчення історії Київської Русі, є літописи, насамперед: «Повість временных лет» написана Нестором. Також деяку інформацію можна почерпати з інших другорядних джерел. Таких як повісті, легенди, перекази та ін. Однак інформацію в них не можна вважати за повістю достовірною і використовувати можна лише як додаткові джерела. Навіть «Повість временных лет» написана дещо пізніше ніж відбувалось правління Ярослава насправді і вважається, що Нестор черпав інформацію з візантійських джерел, тому деякі події доводиться будувати на здогадках. На підтвердження цього факту говорить навіть те, що до кінця остаточно невстановлені навіть факти життя деяких київських князів [2]. Тому, для того щоб освітлити деякі події візьмемо за основу додаткові джерела інформації, які більш відомі за межами слов'янських земель, а саме скандинавські саги.

Їх можна взяти за джерело інформації насамперед тому, що вони склалися саме у той період коли відбувалися ці події і друге на що варто звернути увагу, що події у них описуються з високою точністю.

Про діяльність Ярослава Мудрого описано в творі, який має назву «Сага об Еймонде» вважається, що одним із авторів цієї саги був сам Еймонд, який був учасником цих подій. В цьому творі описується діяльність скандинавів, які були на службі у князя Ярослава Мудрого [1].

Серед сучасних праць, які стосуються цієї проблеми слід звернути увагу на роботу Мадзяк А. У своїй книзі «Військові традиції народів Євразії» [3, с. 6] він описує розвиток фізичного виховання і військової справи у цей період в Київській Русі. Також Панченко Г. К. у своїй роботі [4, с.145] описуючи діяльність скандинавів на службі в Ярослава Мудрого, та характеризуючи їх військову діяльність використовує переклади скандинавських джерел. Зокрема Мідзяк А. стверджує, що у східних слов'ян уже до XI ст. сформувався так званий бій на кулаках, який мав чітку організацію і загальноприйняті правила, починаючи з XI століття

відомості про кулачні бої зустрічаються в літописах, церковних творах (посланнях, проповідях і т.д.) і документах, в урядових постановах і царських указах в описах мандрівників.[3, с. 16]. З цього можна зробити висновок, що на Русі уже за правління Ярослава могли проводитись змагання подібні до сучасних боксерських поєдинків адже правила кулачних боїв уже тоді були сформовані. Це означає, що і підготовка до них була серйозною тому можна припустити, що кулачний бій був уведений в систему фізичної підготовки.

Те саме стосується боротьби [3, с. 38]. У «Повесте временных лет» упоминається змагання з боротьби там вони згадуються як ігрища, а іноді боротьба використовувалася у вирішенні військових суперечок, так було 992 р. коли на Русь прийшли печеніги. Тому, враховуючи те, що боротьба була популярною, а щоб навчитися техніці потрібно багато часу і належної фізичної підготовки не виключена можливість, що в тодішніх навчальних закладах, а особливо у військових була введена належна фізична підготовка.

Отже, уже з наведених вище прикладів видно, що за часів правління і діяльності Ярослава Мудрого на Київській Русі приділялася велика увага фізичному розвитку, тому не виключена можливість, що саме Ярослав, який підняв рівень освіти в Київській Русі на новий, досить таки високий рівень, також приділяв велику увагу фізичній підготовці, особливо у військовій справі.

Про закріплення християнства, розвиток освіти, міжнародну діяльність князя Ярослава уже відомо давно, але варто звернути увагу на те, що він сильно розвивав військову справу у Київській Русі. В той час це мало вирішальне значення. В творі «Сага про Еймунда» [5] ці речі описуються детально. Багато військової справи він перейняв у скандинавів з якими він підтримував зв'язки. Перш за все він приділяв велику увагу для розвідувально-диверсійної діяльності [1, с. 6]. Також використовував тактику та стратегію (битва з печенігами) і що найголовніше почав використовувати військову справу як науку і застосовувати її для подальшого розвитку Руської держави. Хоча в майбутньому він намагався вирішувати конфлікти мирним шляхом завдяки різним домовленостям та дипломатичній роботі

1. Джаксон Т. Н. Исландские королевские саги о Восточной Европе (до середины XI вк.) / Т. Н. Джаксон – М. 1984. – 31 с. 2. Ліхачов. «Повість минулих літ» (переказ Віктора Бризняця) / Ліхачов, - Київ «Веселка» 1989. – 221 с. 3. Алексей Мандзяк. Воинские традиции народов Евразии / Мандзяк Алексей. - Мн.: Харвест, М.: АСТ, 2002 – 384 с. 4. Панченко Г. К. «Нетрадиционные боевые искусство» Европа і Азія / Г. К. Панченко – Харьков: Фоліо, Ростов Н/Д : Фенікс, 1997. – 388 с. 5. Сенковский О. И. Собр. соч. / О. И. Сенковский, - Спб. 1858. – 39с.